



รายงานวิจัย

เรื่อง

ผลกระทบของหนี้ครัวเรือนต่อเสถียรภาพทางการเงินและการขยายตัวทาง
เศรษฐกิจของประเทศไทย

The Impact of Household Debt on Thailand's Financial Stability
and Economic Growth

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา วนเศรษฐ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยวิชาการ

ประจำปี 2564

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ชื่อเรื่อง ผลกระทบของหนี้ครัวเรือนต่อเสถียรภาพทางการเงินและการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

ชื่อผู้วิจัย รศ.ดร.อภิญญา วนเศรษฐ

ปีที่แล้วเสร็จ 2565

บทคัดย่อ

การศึกษาผลกระทบของหนี้ครัวเรือนต่อเสถียรภาพทางการเงินและการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของหนี้ครัวเรือนไทย 2) ศึกษาผลกระทบของหนี้ครัวเรือนต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan: NPL) ของสถาบันการเงิน สำหรับวิธีการศึกษาแบ่งเป็น การวิเคราะห์เชิงพรรณนา การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยในการวิเคราะห์เชิงปริมาณตัวแปรประกอบด้วย ผลผลิตมวลรวมในประเทศ หนี้ครัวเรือน การบริโภคภาคครัวเรือน อัตราดอกเบี้ยนโยบาย และหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ใช้เครื่องมือประกอบด้วยการทดสอบความนิ่งของข้อมูล การหาความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว และการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล และแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 ระหว่าง พ.ศ. 2546-2563 อัตราหนี้ครัวเรือนต่อ GDP อยู่ในระหว่างร้อยละ 40-80 ช่วงที่ 2 ระหว่าง พ.ศ. 2554-2563 อัตราหนี้ครัวเรือนต่อ GDP เริ่มเร่งตัวขึ้นและอยู่ในระหว่างร้อยละ 60-80

ผลการศึกษาพบว่า 1) หนี้ครัวเรือนไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ณ ไตรมาส 4 พ.ศ. 2563 พบว่าประมาณ 1 ใน 3 ของหนี้ครัวเรือนทั้งหมดเป็นการกู้ยืมเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ซึ่งเป็นการกู้เพื่อที่อยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามเมื่อรวมการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่น การเช่าซื้อรถยนต์/จักรยานยนต์ บัตรเครดิต และการศึกษา ซึ่งนับเป็นกลุ่มการบริโภคด้วยกันจะมีสัดส่วนสูงถึงกว่าร้อยละ 40 ของหนี้ครัวเรือนทั้งหมด สะท้อนให้เห็นว่าเศรษฐกิจไทยได้พึ่งพาการบริโภคผ่านการก่อหนี้ค่อนข้างมากในช่วงที่ผ่านมา 2) ผลกระทบของหนี้ครัวเรือนต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ พบว่า ช่วงที่ 1 การขยายตัวทางเศรษฐกิจจะส่งผลดีต่อการบริโภคในภาคครัวเรือน และส่งผลให้เกิดการขยายตัวของหนี้ครัวเรือนตามมาจากรายได้ที่เพิ่มขึ้น ทำให้การกู้ยืมทำได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้การบริโภคของภาคครัวเรือนก็ส่งผลบวกต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและเร่งให้หนี้ครัวเรือนขยายตัวขึ้นเช่นกัน แต่หนี้ครัวเรือนกลับไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรที่นำมาศึกษารวมทั้งการขยายตัวทางเศรษฐกิจและหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับช่วงที่ 2 พบว่าการบริโภคภาคครัวเรือนมีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ หนี้ครัวเรือน และหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ในขณะที่หนี้ครัวเรือนเริ่มส่งผลกระทบต่อ การบริโภคครัวเรือนที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ในขณะที่เดียวกันก็ส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่ระดับนัยสำคัญ 0.10 นั่นคือหนี้ครัวเรือนสูงขึ้นประชาชนจะจับจ่ายใช้สอยหรือบริโภคสูงขึ้น ส่งผลดีต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะสั้นจากแรงขับเคลื่อนของการบริโภคนั้นเองแต่ในระยะต่อไปการบริโภคจะลดลงจากภาระหนี้ที่เพิ่มขึ้น และส่งผลลบต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเร่งให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้สูงขึ้น

คำสำคัญ หนี้ครัวเรือน หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

Research Title : **The Impact of Household Debt on Thailand's Financial Stability and Economic Growth**

Researcher : Apinya Wanaset, Associate Professor, Ph.D.

Year : 2022

Abstract

The objectives of this study were to 1) study the general condition and trend of household debt in Thailand. 2) study the impact of household debt on economic growth and non-performing loan (NPL) of financial institutions. The study employed descriptive and quantitative analyses together with in-depth interview. For quantitative analysis, the variables consisted of gross domestic product, household debt, household consumption, policy interest rate, and non-performing loan by using unit root test, cointegration test, and causality test as tools of this study. An analysis was divided into two cases: the first period 2003-2020, the household debt to GDP rate is between 40-80 percent and the second period 2011-2020, the household debt to GDP rate has started to accelerate between 60-80 percent.

The results of this study showed that 1) Thai household debt was likely to increase steadily. As of Q3 2020, it was found that about one-third of all household debt was loan for real estate mostly for housing. However, when it was included other personal consumption, hire-purchase of cars/motorcycles, credit cards and education, which account for more than 40 percent of total household debt. This reflected that the Thai economy has relied heavily on consumption through leveraged debt. 2) The Impact of household debt in the first period, economic expansion has positive impact on household consumption. This resulted in the expansion of household debt from an increase in income making borrowing easier. In addition, household consumption has a positive effect on economic growth and accelerated household debt to expand as well. However, household debt had no significant influence on all variables, including economic growth and non-performing loan. For the second period, it was found that household consumption played the important role in economic growth, household debt, and non-performing loan. As the higher household debt to GDP rate, household debt began to affect household consumption at a significant level of 0.05, economic growth and non-performing loan at a significant level of 0.10. Due to the driving force of consumption, it benefited to economic expansion in the short term and accelerated higher non-performing loan as well.

Keywords: *Household Debt, Non-performing Loan and Economic Growth*